Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

19. september 2013 *

Direktiiv 2005/29/EÜ — Ebaausad kaubandustavad — Valeandmeid sisaldav brošüür — „Eksitavaks kaubandustavaks" kvalifitseerimine — Olukord, kus ettevõtjale ei saa ette heita ühtegi hoolsuskohustuse rikkumist

Kohtuasjas C-435/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Oberster Gerichtshofi (Austria) 5. juuli 2011. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 26. augustil 2011, menetluses

CHS Tour Services GmbH

versus

Team4 Travel GmbH,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano, kohtunikud M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits ja J-J. Kasel (ettekandja),

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— CHS Tour Services GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* E. Köll,

— Team4 Travel GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* J. Stock,

— Austria valitsus, esindaja: A. Posch,

— Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja J. Kemper,

— Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* M. Russo,

— Ungari valitsus, esindajad: M. Z. Fehér, K. Szíjjártó ja Z. Biró-Tóth,

— Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

— Rootsi valitsus, esindajad: K. Petkovska ja U. Persson,

— Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: S. Ossowski,

— Euroopa Komisjon, esindaja: S. Grünheid,

olles 13. juuni 2013. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, lk 22).

2 Taotlus on esitatud CHS Tour Services GmbH (edaspidi „CHS”) ja Team4 Travel GmbH (edaspidi „Team4 Travel”) vahelises vaidluses, mille ese on viimase reklaambrošüür, mis sisaldab valeandmeid.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Ebaausate kaubandustavade direktiivi põhjendustes 6–8, 11–14 ning 17 ja 18 on märgitud järgmist:

„(6) [K]äesolev direktiiv [ühtlustab] liikmesriikide õigusaktid, mis käsitlevad ebaausaid kaubandustavasid, sealhulgas ebaausat reklaami, mis kahjustavad otseselt tarbijate majandushuve […] Direktiiv ei hõlma ega mõjuta siseriiklikke õigusakte, mis käsitlevad ebaausaid kaubandustavasid, mis kahjustavad ainult konkurentide majandushuve või mis on seotud ettevõtjatevaheliste tehingutega; […]

(7) Käesolev direktiiv käsitleb kaubandustavasid, mis on otseselt seotud tarbija poolt toodete suhtes tehtavate tehinguotsuste mõjutamisega. […]

(8) Käesolev direktiiv kaitseb otseselt tarbijate majandushuve ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausate kaubandustavade eest. […]

[…]

(11) Käesoleva direktiivi abil siseriiklike õigusnormide ühtlustamisega saavutatud lähenemise kõrge tase tagab tarbijakaitse ühtse kõrge taseme. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse tarbijate majanduskäitumist moonutavate ebaausate kaubandustavade ühtne üldine keeld. […]

(12) Ühtlustamine suurendab tunduvalt nii tarbijate kui ettevõtjate õiguskindlust. Nii tarbijad kui ettevõtjad saavad lähtuda ühtsest, selgelt määratletud õiguslikel printsiipidel rajanevast regulatiivraamistikust, mis reguleerib ebaausate kaubandustavade kõiki aspekte kogu EL-s. […]

(13) Ühenduse eesmärkide saavutamiseks siseturu tõkete eemaldamise kaudu tuleb liikmesriikide kehtivad, üksteisest erinevad üldklauslid ja õiguslikud printsiibid asendada. Käesoleva direktiiviga kehtestatud ühtne üldine keeld hõlmab seetõttu tarbijate majanduskäitumist moonutavaid kaubandustavasid. […] Üldist keeldu täpsustatakse eeskirjadega enimlevinud kahte tüüpi kaubandustavade kohta, nimelt eksitavate kaubandustavade ja agressiivsete kaubandustavade kohta.

(14) On soovitav, et eksitavad kaubandustavad hõlmaksid neid tavasid, sealhulgas eksitavat reklaami, mis tarbijat eksitusse viies takistavad teda tegemast teadlikke ja seega tõhusaid valikuid. […]

[…]

(17) Suurema õiguskindluse tagamiseks on soovitav määratleda need kaubandustavad, mis on ebaausad kõigil tingimustel. Seepärast on I lisas selliste tavade täielik nimekiri. Need on ainukesed kaubandustavad, mida võib lugeda ebaausaks, hindamata iga üksikjuhtumi vastavust artiklite 5–9 sätetele. […]

(18) […] Vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele ning võimaldamaks selles sisalduvate kaitsemehhanismide tõhusat rakendamist võtab käesolev direktiiv võrdluse aluseks [piisavalt informeeritud] ja [mõistlikult] tähelepaneliku ning [aruka] keskmise tarbija vastavalt Euroopa Kohtu tõlgendusele, […] [täpsustatud tõlge]”

4 Nimetatud direktiivi artikli 1 kohaselt:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele ja tarbijakaitse kõrge taseme saavutamisele, lähendades tarbijate majandushuve kahjustavad ebaausaid kaubandustavasid käsitlevad liikmesriikide õigus- ja haldusnormid.”

5 Sama direktiivi artikkel 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

b) ettevõtja – füüsiline või juriidiline isik, kes käesoleva direktiiviga hõlmatud kaubandustavade raames tegutseb eesmärkidel, mis on seotud tema kaubandus-, majandus-, käsitöö- või kutsetegevusega, ning ettevõtja nimel või huvides tegutsev isik;

c) toode – kaubad või teenused […];

d) ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud kaubandustavad (edaspidi ka kaubandustavad) – ettevõtjapoolne tegevus, tegevusetus, teguviis või esitusviis, kommertsteadaanne, sealhulgas reklaam ja turustamine, mis on otseselt seotud toote reklaamimise, müügi või tarnimisega tarbijatele;

[…]

h) ametialane hoolikus – erioskuste tase ja hoolikus, mille kasutamist tarbijate suhtes võib ettevõtjalt õigustatult eeldada, ja mis on vastavuses ausate kaubandustavadega ja/või hea usu üldpõhimõttega ettevõtja tegevusalal;

[…]”

6 Ebaausate kaubandustavade direktiivi artiklis 3 on sätestatud:

„1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse artiklis 5 sätestatud ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausate kaubandustavade suhtes enne ja pärast tootega seonduva äritehingu sõlmimist ja selle ajal.

2. Käesolev direktiiv ei piira lepinguõiguse kohaldamist […]”

7 Nimetatud direktiivi artikkel 5 „Ebaausate kaubandustavade keeld” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Ebaausad kaubandustavad on keelatud.

2. Kaubandustava on ebaaus, kui see:

a) on vastuolus ametialase hoolikuse nõuetega

ja

b) seoses mingi tootega moonutab oluliselt või tõenäoliselt moonutab oluliselt selle keskmise tarbija majanduskäitumist, kes tootega kokku puutub või kellele see on suunatud, või tarbijarühma keskmise liikme majanduskäitumist, kui kaubandustava on suunatud teatavale tarbijarühmale.

[…]

4. Eelkõige on ebaausad need kaubandustavad, mis:

a) on eksitavad vastavalt artiklitele 6 ja 7

või

b) on agressiivsed vastavalt artiklitele 8 ja 9.

5. I lisas on selliste kaubandustavade nimekiri, mida loetakse ebaausaks kõigil tingimustel. Kõikides liikmesriikides kohaldatakse sama ühtset nimekirja ja seda saab muuta ainult käesolevat direktiivi läbi vaadates.”

8 Nagu nähtub nende pealkirjadest, määratlevad ebaausate kaubandustavade direktiivi artiklid 6 ja 7 vastavalt „eksitava tegevuse” ja „eksitava tegevusetuse”.

9 Nimetatud direktiivi artikli 6 lõikes 1 on ette nähtud:

„Kaubandustava loetakse eksitavaks, kui see sisaldab valeandmeid ja on seetõttu ebaõige või muul moel, sealhulgas oma üldise esitusviisi tõttu, petab või tõenäoliselt petab keskmist tarbijat ühe või mitme alltoodud punkti osas, isegi kui teave on faktiliselt õige, ning kui see mõlemal juhul paneb või tõenäoliselt paneb keskmise tarbija tegema tehinguotsust, mida ta muidu ei oleks teinud:

a) toote olemasolu või olemus;

b) toote põhiomadused, näiteks selle kättesaadavus, sellest tulenev kasu […]

[…]”

10 Sama direktiivi artiklid 8 ja 9 puudutavad agressiivseid kaubandustavasid ning ahistamise, sunni ja liigse mõjutamise kasutamist.

Austria õigus

11 Ebaausate kaubandustavade direktiiv võeti Austrias alates 12. detsembrist 2007 üle 1984. aasta föderaalse seadusega kõlvatu konkurentsi vältimise kohta (Bundesgesetz gegen den unlauteren Wettbewerb 1984; *Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich* (edaspidi „*BGBl.*") 448/1984) selle põhikohtuasja faktiliste asjaolude toimumise ajal kohaldatavas muudetud versioonis (*BGBl.* I, 79/2007).

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

12 Eelotsusetaotlusest nähtub, et CHS ja Team4 Travel on kaks Austria äriühingut, kes haldavad Innsbruckis (Austria) reisibüroosid, mis konkureerivad omavahel Ühendkuningriigist pärinevatele õpilasgruppidele Austrias suusaõppe ja talvepuhkuste korraldamises ja müümises.

13 Team4 Travel – kostja eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses – märkis oma 2012. aasta talvehooaja ingliskeelses brošüüris teatud majutusasutused tähisega „exclusive" (ainuõigus), kusjuures see mõiste tähendab, et kõnealused hotellid on sõlminud Team4 Traveliga lepingu ja teised reisikorraldajad ei või osutatud kuupäevadel neid hotelle pakkuda. Niisugune viide Team4 Traveli ainuõiguse kohta voodikohtasid reserveerida sisaldus ka viimase hinnakirjas.

14 Team4 Travel sõlmis 2012. aasta konkreetseteks ajavahemikeks mitme majutusasutusega majutuse broneerimise lepingud. Nende lepingute sõlmimisel kinnitasid need majutusasutused Team4 Traveli direktorile, et ükski teine reisikorraldaja ei ole eelbroneeringuid teinud. Lisaks pidas Team4 Traveli direktor oluliseks, et majutusasutuste vähese mahutavuse tõttu ei oleks asjaomastesse hotellidesse kõnealustel ajavahemikel majutatud teisi reisigruppe. Nimetatud lepingud sisaldasid tingimust, mille kohaselt antakse teatud arv tube piiranguteta Team4 Traveli käsutusse ja need majutusasutused ei tohi ilma Team4 Traveli kirjaliku nõusolekuta lepingust kõrvale kalduda. Team4 Traveli ainuõiguse tagamiseks leppisid viimane ja kõnealused hotellid kokku ka broneeringu tühistamise ja leppetrahvi tingimustes.

15 Seejärel broneeris samades majutusasutustes ning samadeks kuupäevadeks kui Team4 Travel voodikohad ka CHS. Kõnealused hotellid rikkusid seega Team4 Traveli ees oma lepingulisi kohustusi.

16 Septembris 2010 saatis Team4 Travel, kes ei teadnud, et CHS on teinud tema broneeringutega konkureerivad broneeringud, laiali oma brošüürid ja hinnakirja 2012. aasta talve kohta.

17 CHS leiab, et nendes dokumentides sisalduv ainuõiguse kinnitus rikub ebaausate kaubandustavade keeldu. Seetõttu esitas ta Landesgericht Innsbruckile (Innsbrucki piirkondlik kohus) taotluse keelata hagi tagamise määrusega Team4 Travelil kinnitada oma reisibüroo tegevuse raames, et kindlaksmääratud kuupäevadel saab teatud majutusasutustes broneerida majutust üksnes tema vahendusel, kuna sellised andmed on ebaõiged tulenevalt sellest, et samades majutusasutustes on võimalik majutust broneerida ka CHS vahendusel.

18 Team4 Travel väidab aga, et esiteks ilmutas ta oma brošüüride koostamisel nõutavat ametialast hoolikust ja teiseks ei olnud ta kuni brošüüride laialisaatmiseni teadlik CHS lepingutest kõnealuste hotellidega, mistõttu ei saa talle ebaausate kaubandustavade kasutamist süüks panna.

19 Landesgericht Innsbruck jättis 30. novembri 2010. aasta määrusega CHS taotluse rahuldamata põhjendusel, et pidades silmas Team4 Traveli poolt varem sõlmitud broneerimislepinguid, mida ei ole võimalik üles öelda, on CHS poolt vaidlustatud ainuõiguse väide põhjendatud.

20 CHS esitas seejärel apellatsioonkaebuse Oberlandesgericht Innsbruckile (Innsbrucki kõrgem piirkondlik kohus), kes jättis 13. jaanuari 2011. aasta määrusega Landesgericht Innsbrucki kõnealuse määruse muutmata, leides et ebaausaid kaubandustavasid ei esine, kuna Team4 Travel on asjaomaste

hotellidega läbiräägitud broneerimise ainuõiguse tagamisel järginud ametialase hoolikuse nõudeid. Oberlandesgericht Innsbruck leidis, et Team4 Travelil oli õiguspärane ootus, et teised lepingupooled täidavad oma lepingulisi kohustusi.

21 CHS esitas seejärel kassatsioonkaebuse Oberster Gerichtshofile (Austria kõrgeim kohus).

22 See kohus leidis, et ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 5 lõike 2 kohaselt on kaubandustava ebaaus, kui täidetud on kaks kumulatiivset tingimust, nimelt peab see tava olema vastuolus ametialase hoolikuse nõuetega (artikli 5 lõike 2 punkt a) ning peab seoses mingi tootega oluliselt moonutama või tõenäoliselt oluliselt moonutama keskmise tarbija majanduskäitumist (artikli 5 lõike 2 punkt b).

23 Ent sama direktiivi artikli 6 lõikes 1 ja artiklis 8 on mainitud üksnes teist nendest tingimustest, ilma et oleks sõnaselgelt viidatud selle direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis a ette nähtud nõudele.

24 Seega tekib küsimus, kas liidu seadusandja tugines eksitava või agressiivse kaubandustava puhul, millele on osutatud vastavalt ebaausate kaubandustavade direktiivi artiklites 6 ja 7 ning 8 ja 9, hüpoteesile, mille kohaselt on nende puhul automaatselt tegemist ametialase hoolikuse nõuete rikkumisega, või lubatakse ettevõtjal vastupidi igal üksikjuhul tõendada, et ta ei ole oma hoolsuskohustust rikkunud.

25 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul toetab loogika pigem seda teisena väljatoodud tõlgendust. Nimelt, kui – nagu käesoleval juhul – üldsätet (nimetatud direktiivi artikli 5 lõige 2) on erisätetega (sama direktiivi artikkel 6 jj) täpsustatud, ilma et viimastega tehtaks esimesest sättest selgelt erand, siis ei saa asuda seisukohale, et seadusandja soovis üldnormi kahest olulisest tingimusest ühe välistada.

26 Neil asjaoludel otsustas Oberster Gerichtshof menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [ebaausate kaubandustavade direktiivi] artiklit 5 tuleb tõlgendada nii, et nimetatud direktiivi artikli 5 lõikes 4 viidatud eksitavate kaubandustavade puhul on lubamatu kontrollida eraldi [sama direktiivi] artikli 5 lõike 2 punkti a kriteeriume?”

Eelotsuse küsimuse analüüs

27 Kõigepealt olgu meenutatud, et ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 2 punkt d määratleb mõiste „kaubandustavad” eriti üldises sõnastuses järgmiselt: „ettevõtjapoolne tegevus, tegevusetus, teguviis või esitusviis, kommertsteadaanne, sealhulgas reklaam ja turustamine, mis on otseselt seotud toote reklaamimise, müügi või tarnimisega tarbijatele” (vt eelkõige 23. aprilli 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-261/07 ja C-299/07: VTB-VAB ja Galatea, EKL 2009, lk I-2949, punkt 49; 14. jaanuari 2010. aasta otsus kohtuasjas C-304/08: Plus Warenhandelsgesellschaft, EKL 2010, lk I-217, punkt 36, ning 9. novembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-540/08: Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, EKL 2010, lk I-10909, punkt 17). Lisaks hõlmab vastavalt sama direktiivi artikli 2 punktile c mõiste „toode” selle direktiivi tähenduses ka teenuseid.

28 Ent nagu nähtub eelotsusetaotlusest, puudutavad põhikohtuasjas kõne all olevad andmed, mille reisibüroo esitas oma brošüürides õpilasgruppidele pakutavate suusaõppe ja talvepuhkuste kohta, ainuõigust, mis sellele ettevõtjale – käesoleval juhul Team4 Travelile – tema enda sõnul väidetavalt teatud majutusasutuste osas viidatud kuupäevadel kuulub.

29 Niisugused andmed, mille kohaselt on teatud majutusasutused kättesaadavad üksnes Team4 Traveli kaudu ning seega ei ole neid võimalik broneerida ühegi teise ettevõtja vahendusel, puudutab toote kättesaadavust ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 6 lõike 1 punkti b tähenduses.

30 Sellistel tingimustel on ainuõiguse kohta käivad andmed, millele Team4 Travel tugineb, vaieldamatult ebaaus kaubandustava nimetatud direktiivi artikli 2 punkti d tähenduses ning selle suhtes kehtivad seega viimati nimetatud direktiiviga esitatud nõuded.

31 Pärast seda täpsustust tuleb tõdeda, et Oberster Gerichtshofi esitatud küsimus puudutab üksnes ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 5 tõlgendamist.

32 Siiski leidis sama kohus oma eelotsusetaotluses, et Team4 Traveli laiali saadetud brošüürides sisalduvad andmed ainuõiguse kohta on objektiivselt ebaõiged ning kujutavad endast seega keskmise tarbija jaoks sellist eksitavat kaubandustava, nagu on osutatud nimetatud direktiivi artikli 6 lõikes 1.

33 Samuti soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas nimetatud artikli 6 lõike 1 kohaldamiseks ning Team4 Traveli kaubandustava selle sätte tähenduses „eksitavaks" kvalifitseerimiseks piisab, kui analüüsida seda tava üksnes viimati nimetatud sättes esitatud kriteeriumidest lähtuvalt – mis nimetatud kohtu järelduste kohaselt on käesoleval juhul kõik täidetud –, või tuleb siiski lisaks kontrollida, kas täidetud on ka tingimus kaubandustava vastuolu kohta ametialase hoolikuse nõuetega, nagu see on ette nähtud sama direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis a – käesoleval juhul see nõnda siiski pole, kuna asjaomane reisibüroo tegi kõik, et tagada ainuõigus, millele ta oma brošüürides osutab.

34 Teisisõnu tuleb käesolevat eelotsusetaotlust mõista nii, et see puudutab ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 6 lõike 1 tõlgendamist ning küsimust, milline on selle sätte seos nimetatud direktiivi artikli 5 lõikega 2. Taotluse eesmärk on sisuliselt teha kindlaks, kas olukorras, kus kaubandustava vastab juba kõigile direktiivi artikli 6 lõikes 1 esitatud tingimustele, et see selle sätte tähenduses eksitavaks kaubandustavaks kvalifitseerida, peab asja menetlev kohus enne, kui ta võib kõnealuse kaubandustava ebaausaks liigitada ja sellest tulenevalt kaubandustava sama direktiivi artikli 5 lõike 1 alusel keelata, siiski kontrollima, kas selline kaubandustava on selle artikli 5 lõike 2 punkti a alusel vastuolus ka ametialase hoolikuse nõuetega.

35 Sellega seoses olgu meenutatud, et Euroopa Kohus on seoses nimetatud direktiivi artikliga 5 juba korduvalt leidnud, et selles artiklis, mille lõikes 1 on ette nähtud põhimõte, et ebaausad kaubandustavad on keelatud, on sätestatud asjassepuutuvad tingimused, mis võimaldavad kaubandustava ebaaususe kindlaks teha (vt eespool viidatud kohtuotsused VTB-VAB ja Galatea, punkt 53; Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 42, ning Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 31).

36 Niisiis on kaubandustava nimetatud artikli lõike 2 kohaselt ebaaus, kui see on vastuolus ametialase hoolikuse nõuetega ja moonutab oluliselt või moonutab tõenäoliselt oluliselt seoses mingi tootega keskmise tarbija majanduskäitumist (eespool viidatud kohtuotsused VTB-VAB ja Galatea, punkt 54; Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 43, ning Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 32).

37 Lisaks määratleb ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 5 lõige 4 kaks ebaausate kaubandustavade täpset kategooriat, milleks on „eksitav kaubandustava" ja „agressiivne kaubandustava", mis vastavad sama direktiivi artiklites 6 ja 7 ning 8 ja 9 täpsustatud kriteeriumidele (eespool viidatud kohtuotsused VTB-VAB ja Galatea, punkt 55; Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 44, ning Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 33).

38 Lõpuks on ebaausate kaubandustavade direktiivi I lisaga kehtestatud ammendav nimekiri 31-st kaubandustavast, mida artikli 5 lõike 5 kohaselt loetakse ebaausaks „kõigil tingimustel". Nagu direktiivi põhjendus 17 sõnaselgelt täpsustab, on need seega ainsad kaubandustavad, mida võib lugeda ebaausaks, hindamata iga üksikjuhtumi vastavust sama direktiivi artiklite 5–9 sätetele (eespool viidatud kohtuotsused VTB-VAB ja Galatea, punkt 56; Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 45, ning Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 34).

39 Selles kontekstis tuleb märkida, et nimetatud direktiivi artikli 5 lõige 4 liigitab kaubandustavad ebaausaks, kui need on eksitavad või agressiivsed „vastavalt" selle direktiivi artiklitele 6 ja 7 ning 8 ja 9, kusjuures see sõna osutab sellele, et asjaomase kaubandustava eksitava või agressiivse laadi kindlakstegemine sõltub üksnes selle kaubandustava hindamisest lähtuvalt ainult nendest kriteeriumidest, mis viimati nimetatud artiklites ette on nähtud. Sellist tõlgendust toetab ka asjaolu, et kõnealune lõige 4 ei viita mingil viisil nimetatud artikli 5 lõikes 2 esinevatele üldisematele kriteeriumidele.

40 Pealegi algab nimetatud lõige 4 sõnaga „[e]elkõige" ja ebaausate kaubandustavade direktiivi põhjenduses 13 on sellega seoses täpsustatud, et „direktiiviga kehtestatud […] [ü]ldist keeldu täpsustatakse eeskirjadega enimlevinud kahte tüüpi kaubandustavade kohta, nimelt eksitavate kaubandustavade ja agressiivsete kaubandustavade kohta". Sellest nähtub, et selle direktiivi aluspõhimõtet, mille kohaselt on ebaausad kaubandustavad keelatud – nagu see on ette nähtud nimetatud direktiivi artikli 5 lõikes 1 – rakendatakse ja täpsustatakse konkreetsemate sätetega, et võtta arvesse riski, mida kujutavad endast tarbijate jaoks kaks kõige tihemini esinevat juhtumit, nimelt eksitavad kaubandustavad ja agressiivsed kaubandustavad.

41 Mis puudutab nimetatud direktiivi artikleid 6 ja 7 ning 8 ja 9, siis on Euroopa Kohus juba leidnud, et nende sätete kohaselt on eksitavad ja agressiivsed kaubandustavad keelatud, kui võttes arvesse kõiki nende iseärasusi ja asjaolusid, panevad või tõenäoliselt panevad need keskmise tarbija tegema tehinguotsust, mida ta muul juhul ei oleks teinud (eespool viidatud kohtuotsus VTB-VAB ja Galatea, punkt 55). Seega on Euroopa Kohus selliste kaubandustavade keelu seadnud sõltuvusse üksnes nendes artiklites sätestatud kriteeriumidest.

42 Täpsemalt tuleb põhikohtuasjas kõne alla oleva ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 6 lõike 1 osas rõhutada, et selle sätte sõnastuse kohaselt sõltub kaubandustava eksitav laad üksnes tingimusest, mille kohaselt see petab valeandmete sisaldamise tõttu või viib üldiselt keskmise tarbija eelkõige toote või teenuse olemuse või toote põhiomaduste osas eksitusse ning võib sellest tulenevalt panna selle tarbija tegema tehinguotsust, mida ta niisuguse kaubandustava puudumise korral ei oleks teinud. Kui need tingimused on täidetud, „loetakse" kaubandustava eksitavaks ja seega ebaausaks selle direktiivi artikli 5 lõike 4 alusel ning see tuleb sama artikli lõike 1 kohaselt keelata.

43 Niisiis tuleb sedastada, et eksitava kaubandustava peamised tunnused – nagu need esinevad ebaausate kaubandusavade direktiivi artikli 6 lõikes 1 ja nagu need on eelnevas punktis välja toodud – on kavandatud põhiliselt lähtuvalt tarbija seisukohast, kellele ebaausad kaubandustavad on suunatud (vt selle kohta 12. mai 2011. aasta otsus kohtuasjas C-122/10: Ving Sverige, EKL 2011, lk I-3903, punktid 22 ja 23), ja vastavad sisuliselt seda liiki kaubandustava iseloomustavale teisele tingimusele, nagu see on sätestatud selle direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis b. Seevastu ei ole artikli 6 lõikes 1 mainitud tingimust, mis esineb nimetatud direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis a ja mis puudutab kaubandustava vastuolu ametialase hoolikuse nõuetega, mis on seotud ettevõtja tegevussfääriga.

44 Samuti ei osutanud Euroopa Kohus viimati nimetatud tingimusele oma 15. märtsi 2012. aasta otsuses kohtuasjas C-453/10: Pereničová ja Perenič (punktid 40 ja 41), kui ta analüüsis, millises ulatuses tuleks kaubandustava, mida käsitleti nimetatud kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjas, pidada ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 6 lõike 1 kohaselt „eksitavaks".

45 Eelnevast tuleneb, et arvestades nii nimetatud direktiivi artikli 5 ja artikli 6 lõike 1 sõnastust ja struktuuri kui ka direktiivi üldist ülesehitust, tuleb kaubandustava käsitada „eksitavana" nendest sätetest teise sätte tähenduses, kui seal loetletud kriteeriumid on täidetud, ilma et oleks vaja kontrollida, kas täidetud on ka tingimus kaubandustava vastuolu kohta ametialase hoolikuse nõuetega, mis on ette nähtud selle direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis a.

46 Eeltoodud tõlgendus on ka ainus, mis säilitab ebaausate kaubandustavade direktiivi artiklites 6–9 ette nähtud erieeskirjade kasuliku mõju. Nimelt, kui nende artiklite kohaldamise tingimused oleksid identsed sama direktiivi artikli 5 lõike 2 sätete omadega, siis kaotaksid need artiklid suures osas oma mõtte, samas kui nende eesmärk on kaitsta tarbijat kõige levinumate ebaausate kaubandustavade eest (vt käesoleva kohtuotsuse punkt 40).

47 Pealegi toetab nimetatud tõlgendust ebaausate kaubandustavade direktiiviga taotletav eesmärk, milleks on vastavalt selle direktiivi põhjendusele 23 ühtse kõrge tarbijakaitse taseme tagamine, ühtlustades täielikult ebaausaid kaubandustavasid käsitlevad õigus- ja haldusnormid, sealhulgas ettevõtja poolt tarbijatele suunatud ebaaus reklaam (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 27), kuna käesolev tõlgendus lihtsustab selle direktiivi artikli 6 lõike 1 tõhusat kohaldamist, pidades silmas just nende tarbijate huve, kellele ettevõtja poolt laiali saadetud brošüürides sisalduvad valeandmed on suunatud.

48 Kõigist eelnevatest kaalutlustest lähtuvalt tuleb esitatud küsimusele vastata, et ebaausate kaubandustavade direktiivi tuleb tõlgendada nii, et olukorras, kus kaubandustava vastab juba kõigile selle direktiivi artikli 6 lõikes 1 esitatud tingimustele, et see tarbijat eksitavaks kaubandustavaks kvalifitseerida, ei pea enne kõnealuse kaubandustava ebaausaks liigitamist ja sellest tulenevalt selle kaubandustava nimetatud direktiivi artikli 5 lõike 1 alusel keelamist, kontrollima, kas selline kaubandustava on sama direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti a kohaselt vastuolus ka ametialase hoolikuse nõuetega.

Kohtukulud

49 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv), tuleb tõlgendada nii, et olukorras, kus kaubandustava vastab juba kõigile selle direktiivi artikli 6 lõikes 1 esitatud tingimustele, et see tarbijat eksitavaks kaubandustavaks kvalifitseerida, ei pea enne kõnealuse kaubandustava ebaausaks liigitamist ja sellest tulenevalt selle kaubandustava nimetatud direktiivi artikli 5 lõike 1 alusel keelamist, kontrollima, kas selline kaubandustava on sama direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti a kohaselt vastuolus ka ametialase hoolikuse nõuetega.

Allkirjad